

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Laura Huhtanen

MIELENTERVEYSKUNTOUTUJEN
OMAISTEN TYYTYVÄISYYS
KULTANUMMEN ASUMIS-
PALVELUIHIN

Sosiaali- ja terveysala
2013

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Laura Huhtanen
Opinnäytetyön nimi	Mielenterveyskuntoutujien omaisten tyytyväisyys Kultanummen asumispalveluihin
Vuosi	2013
Kieli	suomi
Sivumäärä	41 + 1 liite
Ohjaaja	Hans Frantz

Kyläkeskus Kultanummi on mielenterveyskuntoutujien asumispalveluyksikkö, jota ylläpitää Vaasan Setlementtiyhdistys. Kultanummessa asuu 25 mielenterveyskuntoutujaa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä tyytyväisyyskysely Kultanummen asukkaiden omaisille. Tavoitteena oli kartoittaa omaisten ajatuksia ja tyytyväisyyttä Kultanummea kohtaan. Tulosten pohjalta Kultanummella on tarvittaessa mahdollisuus kehittää palveluitaan.

Työn teoreettisessa viitekehyksessä kerrotaan mielenterveyskuntoutuksesta, mielenterveysongelmista, sekä mielenterveyspalveluista Vaasassa ja Suomessa. Teoriaosuudessa kerrotaan sekä Kultanummesta ja Setlementtiyhdistyksestä.

Tutkimukseen osallistui yhteensä 16 vastaajaa. Omaiset saivat postissa kyselylomakkeet ja mukana tuli valmis vastauskuori. Saatua aineisto analysoitiin kvantitatiivisesti.

Vastauksista selvisi, että omaiset ovat pääosin tyytyväisiä Kultanummen palveluihin ja kokevat, että palvelut ovat parantuneet. Eniten parannettavaa olisi yhteydenpidossa omaisiin, sillä useampi omainen toivoi, että heihin oltaisiin enemmän yhteydessä Kultanummesta.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Sosiaalialan koulutusohjelma

ABSTRACT

Author	Laura Huhtanen
Title	The Satisfaction with Kult anummi Housing Services among the Relatives of Mental Health Rehabilitees
Year	2013
Language	Finnish
Pages	41 + 1 Appendix
Name of Supervisor	Hans Frantz

Kyläkeskus Kult anummi is a housing unit for mental health rehabilitees. It is administrated by Vaasa settlement association. Kult anummi has 25 residents. The aim of this bachelor`s thesis was to carry out a client satisfaction inquiry among the close relatives of the Kult anummi residents. The objective was to survey their satisfaction with the services of Kult anummi. Kult anummi has the possibility to use the results to develop its services.

The theoretical frame deals with the mental health rehabilitation, mental health problems and mental health services in Vaasa. The theoretical part discusses also the backgrounds of Kult anummi and Vaasa Settlement association.

The study was participated by 16 respondents. Research forms were posted with a reply envelope. All the responses were analyzed.

The responses indicated that families were satisfied the services of Kult anummi and felt that the services have improved in quality. Families, however, would like Kult anummi to contact them a bit more often.

Keywords

Kult anummi, mental health, survey, families

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	MIELENTERVEYS	9
2.1	Mielenterveyden määritelmät	10
2.2	Mielenterveysongelmat	11
2.3	Mielenterveyskuntoutus	12
3	POTILAAN JA SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET	14
3.1	Potilaan asema ja oikeudet	14
3.2	Sosiaalihuollon asiakkaan asema	14
4	MIELENTERVEYSPALVELUT	16
4.1	Mielenterveyspalvelut Suomessa	16
4.2	Mielenterveyspalveluiden historia Suomessa	17
4.3	Mielenterveyspalvelut Vaasassa	18
5	ASUMISPALVELUT	20
5.1	Asumispalveluiden laatusuosituksset	20
6	KYLÄKESKUS KULTANUMMI	22
6.1	Vaasan Setlementtiyhdistys	22
6.2	Kyläkeskus Kultanummen asumispalvelut	23
7	OMAISET MIELENTERVEYSTYÖN TUKENA	24
8	TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS	25
9	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	26
9.1	Kvalitatiivinen tutkimustapa	26
9.2	Kyselyn toteutus	27
10	TUTKIMUSTULOKSET	28
10.1	Omaisten tämänhetkinen tieto Kultanummen asumispalveluyksiköstä ja sen toiminnasta	28
10.2	Yhteydenotto Kultanummeen ja omaisten kokemuksia yhteistyöstä Kultanummen kanssa	30
10.3	Kultanummissa järjestettävät tapahtumat omaisille	32

11	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	34
12	POHDINTAA	36
	LÄHTEET.....	39
	LIITTEET	

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1 Kultanummen asumispalveluyksikkö	28
Kuvio 2 Omaohjaajuus.....	29
Kuvio 3 Kultanummen tapahtumat	32

1 JOHDANTO

Mielenterveys koostuu psyykkisestä, fyysisestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista ja on perusta koko terveydelle. Mielenterveyttä voidaan pitää elämän voimavarana. Erilaisista mielenterveyshäiriöistä kärsii joka viides suomalainen ja se on yleinen sairauseläkkeelle, sekä sairauslomalle jäämisen syy. Rajan vetoa terveyden ja sairauden välille pidetään erityisen hankalana silloin, kun kyseessä on mielenterveyshäiriö.

Mielenterveyspalveluita Suomessa järjestävät kunnat, kuntayhtymät, sekä yksityinen sektori. Mielenterveyspalveluiden piiriin pääsemisen aikarajat ovat aikuisilla samat, kuin yleisessä terveydenhuollossa. Lapset ja nuoret saavat apua mielenterveysongelmiin hieman nopeammin. Mielenterveysongelmista kärsivän hoito perustuu aina diagnoosiin, jonka antaa lääkäri. Lähtökohtaisesti mielenterveysongelman tulee saada asua omassa kodissaan. Tarvittaessa mielenterveyden häiriöstä kärsivällä on mahdollisuus asua tukiasunnossa, tai asumispalveluyksikössä.

Mielenterveysongelma voidaan jakaa persoonallisuushäiriöihin, psykooseihin ja neurooseihin. Lääketieteellisesti häiriöluokkia on monia. Yleensä psyykkisten oireiden ohella esiintyy myös fyysisiä oireita, joita voidaan selittää mielenterveyden ongelmilla.

Maailman terveysjärjestö WHO (World health organization) on luonut ICD-10-luokituksen, jota käytetään myös Suomessa. ICD-10-luokituksessa psykiatriset sairaudet on jaoteltu kymmeneen eri luokkaan vakavuuden ja merkittävyyden mukaan.

Omaisat ovat usein merkittävänä tukena sairastuneella. Mielenterveysongelmiin sairastuneella potilaalla ja asiakkaalla on mahdollisuus määritellä itse lähin omainen. Yleensä lähiomainen on perheenjäsen tai lähisukulainen. Jokaisella on kuitenkin oikeus määritellä itse kenelle saa kertoa mitään tietoja. Sairastuneen omasta toiveesta lähiomainen voi olla kuka tahansa sairastuneen itsensä määrittelemä henkilö.

Vaasan Setlementtiyhdistyksen ylläpitämässä Kyläkeskus Kultanummessa toimii kaikille avoin kyläkeskus ja ruokalapalvelu, sekä 25 asukkaalle asumispalvelua tuotava kultanummen asumispalveluyksikkö. Kultanummen tärkeimmät arvot ovat asiakaslähtöisyys, turvallisuus ja yhteisöllisyys.

Kyläkeskus Kultanummessa asuu 25 mielenterveyskuntoutujaa, jotka tarvitsevat apua ja tukea jokapäiväiseen elämänhallintaan. 20 asuu yhden hengen asunnossa ja viisi asukasta ryhmäkodissa, jossa tuki on intensiivisempää. Kuntoutusote Kultanummessa on joustava ja asukkaiden hyvinvointia edistetään joustavalla ja ammattimaisella kuntoutusotteella.

2 MIELENTERVEYS

Mielenterveyttä voidaan pitää elämän perustana ja voimavarana. Mielenterveys on tärkeä osa arjessa selviytymistä ja olennainen osa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Mielenterveyden määritelmä on muuttunut vuosien saatossa ja nykyään painotetaan yhtä enemmän hyvää vuorovaikutusta ja sopeutumista. hyvän mielenterveyden ylläpito on osa terveyden edistämistä. (Mielenterveyden ensiapu 2012.) Mielenterveys on tila, jossa yksilö on vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa (Folkhälsoguiden 2012).

Mielen terveys ei ole vain mielen ongelmattomuutta tai pelkkää mielen hyvinvointia. Erilaiset tunnetilat, kuten pettymykset, suru, ahdistuneisuus, pelot ja joskus esiintyvät nukahtamisvaikeudet ovat osa arkipäivää ja elämää. Mielenterveyden häiriötä kuvaavaa hyvin tarkkaa määritelmää on jopa mahdotonta kuvata. Erilaiset vaikeat kaudet, jolloin mielen terveys oireilee jotenkin, kuuluu tavalliseen elämään. Silloin, kun voidaan puhua mielenterveyden häiriöstä, henkilön negatiiviset tunteet, käytös, ajatukset ja mieliala haittaavat normaalia arkea ja aiheuttavat erityistä kärsimystä. (Huttunen 2008, 7.)

Mielenterveyttä voidaan määritellä niin, että se on kyky reagoida rakentavasti ongelmiin ja toimintakyky säilyy normaalina, vaikka kohtaisi ongelmia. Jos oireet ovat pitkäkestoisia ja ne hallitsevat liikaa elämää, on kyse sairaudesta tai häiriöstä. (Huttunen 2008, 7.)

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee mielenterveyden täydellisenä psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnintilana, eikä vain vammojen tai sairauksien puuttumisena. Terveyttä voidaan pitää tasapainona, voimavarana ja kykynä selviytyä. Ilman mielenterveyttä ei ole terveyttä. (Kuhanen, Oittinen, Kanerva, Seuri & Schubert 2010, 17.)

2.1 Mielen terveyden määritelmät

Käsitteenä mielen terveys on yleistynyt vasta 1950-luvulla. Aikaisemmin mielen terveyttä kuvattiin erilaisilla ilmaisuilla, kuten psyykinen tasapaino, henkinen hyvinvointi, tai esimerkiksi mielisairauden puuttuminen.

Mielen terveyttä voi kuvailla ja määritellä eri lähtökohdista. Kuvailuun ja määrittelyyn vaikuttavat muun muassa yhteiskunnassa vallitseva kulttuuri, yhteiset arvot ja meneillään oleva aikakausi. Yksilöpsykologiassa huomio kiinnittyy seikkoihin, jotka edistävät tai häiritsevät mielen terveyttä, sekä varhaiseen kehitykseen. (Heikkinen-Peltonen, Innanmaa, Virta, 2008, 8.)

Ihmiset ovat koko elämänsä vuorovaikutuksessa erilaisissa yhteisöissä ja ryhmissä. Ihmistä voidaan pitää perusolemukseltaan toisten kanssa yhteyden pyrkivänä ja sosiaalisena. Mitä taidokkaampi ihminen on ihmissuhteiden ylläpidossa, sitä helpommin hän yleensä selviytyy omissa ryhmätilanteissaan. Toisaalta ryhmät voivat myös altistaa erilaisille mielen terveyden ongelmille. Tällaisia tilanteita voi olla esimerkiksi ryhmät koulussa, jossa erilaista lasta ei tueta ja ymmärretä riittävästi, tai perhetilanne, jossa nuori ei koe tulevansa kuulluksi ja ymmärretyksi. Työyhteisössä aikuinen voi kohdata esimerkiksi työpaikkakiusaamista tai liiallisia suorituspaineita. (Heikkinen-Peltonen ym. 2008, 8-9.)

Perusta hyvälle mielen terveydelle luodaan jo pienestä vauvasta alkaen siinä perheessä ja ympäristössä, jossa lapsi kasvaa. Ihmisen psyykkiseen hyvinvointiin ja kehitykseen vaikuttavat kaikki tekijät ja ympäristöt, joita kohdataan pienestä lapsesta saakka, alkaen aina päivähoitopaikasta ja koulusta. Kulttuuri, asuinympäristö ja yhteisölliset tekijät vaikuttavat myös oleellisesti mielen hyvinvointiin. (Heikkinen-Peltonen ym. 2008, 9.)

Ihmisen omat kokemukset ja yksilölliset tekijät vaikuttavat siihen, miten jokainen määrittelee oman mielen terveytensä. Mielen terveys on eräänlainen hyvinvointin tila ja henkinen vastustuskyky. Mielen terveyttä voidaan pitää myös psyykkisiä toimintoja ylläpitävänä resurssina ja voimavarana, jonka avulla ohjaamme arkea ja jota käytämme päivittäin. (Kuhanen ym. 2010, 19.)

Mielenterveyslain (L 14.12.1990/1116) mukaan

Mielenterveystyöllä tarkoitetaan yksilön psyykkisen hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja persoonallisuuden kasvun edistämistä sekä mielisairauksien ja muiden mielenterveydenhäiriöiden ehkäisemistä, parantamista ja lievittämistä.

Mielenterveystyöhön kuuluvat mielisairauksia ja muita mielenterveydenhäiriöitä poteville henkilöille heidän lääketieteellisin perustein arvioitavan sairautensa tai häiriönsä vuoksi annettavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut (mielenterveyspalvelut).

Mielenterveystyöhön kuuluu myös väestön elinolosuhteiden kehittäminen siten, että elinolosuhteet ehkäisevät ennalta mielenterveydenhäiriöiden syntyä, edistävät mielenterveystyötä ja tukevat mielenterveyspalvelujen järjestämistä.

Laissa on hyvin kiteytetty yhteen se, miten mielenterveyspotilaita tulisi hoitaa ja miten yhteiskunnan tulisi vastata mielenterveyspotilaiden tarpeisiin. Oleellisena osana myös väestön elinolosuhteiden kehittäminen niin, että mielenterveysongelmia voitaisiin ennaltaehkäistä.

2.2 Mielenterveysongelmat

Mielenterveysongelmat ovat yleisiä. Monet mielenterveysongelmista kärsivät yrittävät piilottaa ongelmansa, sillä he pelkäävät toisten ihmisten reaktiota. Diagnostiikan saaminen voi tuntua pahalta ja ongelmalliselta, mutta mielenterveysongelma ei välttämättä tarkoita sitä, että arkipäivä olisi välttämättä jatkuvaa taistelua. (Mental health foundation 2013.) Ongelmat mielenterveydessä voivat ilmetä monella eri tapaa. Ei ole olemassa oiretta, joka olisi kaikille yhteinen. Vaikeudet mielenterveydessä ovat usein jokapäiväisiä ja ne uhkaavat psyykkistä hyvinvointia. Mieltä voi ahdistaa yksi tai useampi asia niin, että se on häiriöksi jokapäiväiselle elämälle. (Huttunen 2008, 8.)

Joka viidennellä suomalaisella arvioidaan olevan jonkinasteinen mielenterveyden häiriö ja suomalaisista noin 1,5 % sairastuu psyykkisesti vuosittain. (Huttunen

2008,10.) Mielenterveyden häiriö on myös yleinen sairausloman tai eläkkeelle jäämisen syy (Kuhanen ym. 2010, 36).

Mielenterveyden häiriöitä on paljon erilaisia. Psykiatrisille häiriöille ominaisia ovat erilaiset ajastustoiminnan, tunne-elämän ja käytöksen häiriöt. Ihmisille on välttämätöntä voida kokea tunteita. Mikäli tunteiden kokeminen lamaannuttaa liikaa, ihminen voi alkaa käyttäytyä haitallisella tavalla. Tyypillisiä keinoja leivittää negatiivisia tunteita on alkoholin liikkakäyttö ja impulsiivinen suuttuminen. (Huttunen 2008, 8-9.)

Mielenterveysongelma voidaan jakaa persoonallisuushäiriöihin, psykooseihin ja neurooseihin. Lääketieteellisesti häiriöluokkia on monia. Yleensä psyykkisten oireiden ohella esiintyy myös fyysisiä oireita, joita voidaan selittää mielenterveyden ongelmilla. Tällaisia oireita voi olla esimerkiksi unettomuus ja syömishäiriöt. Persoonallisuushäiriöihin kuuluu muun muassa epävakaa persoonallisuushäiriö, narsismi ja epäsosiaalinen persoonallisuus. Psykooseille ominaisia piirteitä ovat muun muassa skitsofrenia ja esimerkiksi kaksisuuntainen mielialahäiriö. Neuroosista kärsivä ihminen on usein pelokas, ahdistunut tai alakuloinen. Neuroosista kärsivä saattaa itse kuitenkin kokea olevansa melko hyvinvoiva ja suhde ulkomaailmaan on kohtuullisen toimiva. (Portti vapautteen 2008.)

Ihmisen hoito terveydenhuollon parissa perustuu aina diagnoosiin. Diagnoosin esittäminen luokiteltuna ja määrättyä edistää henkilön hoidon ja tutkimuksen toteutusta ja parantaa niiden luonnetta. Maailman terveysjärjestö on luonut ICD-10-luokituksen, jota käytetään myös Suomessa. ICD-10-luokituksessa psykiatriset sairaudet on jaoteltu kymmeneen eri luokkaan vakavuuden ja merkittävyyden mukaan. Diagnoosiluokituksissa on tarkka kuvaus siitä eri mielenterveyshäiriöistä ja niiden oireista. Luokitusten tarkoituksena ei ole leimata potilasta, vaan luokitukset auttavat sairastunutta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010.)

2.3 Mielenterveyskuntoutus

Mielenterveyskuntoutujalla tarkoitetaan täysi-ikäistä henkilöä, joka tarvitsee jonkin mielenterveyden häiriön vuoksi yhtä tai useampaa kuntouttavaa palvelua. Kuntouttavilla palveluilla halutaan tukea mielenterveyskuntoutujan itsenäistä sel-

viytymistä ja kokonaisvaltaista kuntoutumista. (Seinäjoen kaupunki, 2013.) Mielenterveyskuntoutuja on aktiivinen toimija, joka on itse oman sairautensa asiantuntija. Mielenterveyskuntoutuja on vastuussa omasta elämästään itse. (Kuhanen ym, 2010, 100.)

Mielenterveyskuntoutus on aina elämänhallintaa ylläpitävää ja tavoitteellista. Kuntoutuksessa on tärkeää korostaa kuntoutujan positiivisia kykyjä. Lähtökohtana kuntoutuksessa voidaan pitää kuntoutujalähtöisyyttä, jossa kuntoutujan omat tavoitteet vievät prosessia eteenpäin. Mielenterveyskuntoutuminen voi olla vuosien prosessi ja sinä aikana tuen tarve voi vaihdella paljonkin. (Kuhanen ym. 2010, 100-101.)

Mielenterveyskuntoutuksen vaiheet voidaan jakaa eri vaiheisiin. Nämä vaiheet ovat voimavarojen ja kuntoutustarpeen kartoitus, sekä kuntoutussuunnitelman laadinta ja sen toteutus ja arviointi. Tavoitteet kuntoutumiselle määritellään aina kuntoutujakohtaisesti. (Kuhanen ym. 2010, 102.)

3 POTILAAN JA SOSIAALIHUOLLON ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

Sosiaalihuollon asiakkaalla, ja potilaalla on oikeus saada laadukasta ja asiaan kuuluvaa hoitoa. Hoidosta ja palveluista on kerrottava asianmukaisesti ja ymmärrettävästi. Jokaisella on oikeus tulla kuulluksi ja hyvin kohdelluksi rodusta, uskonnosta tai vakaumuksista riippumatta. Potilaalla ja sosiaalihuollon asiakkaalla on itsemääräämisoikeus. Laki potilaan oikeuksista, sekä sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista edistää asiakassuhteen luottamuksellisuutta. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2012.)

3.1 Potilaan asema ja oikeudet

Jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla on oikeus terveydentilan edeltämään sairaanhoitoon sellaisen voimavarojen rajoissa, jotka ovat kulloinkin terveydenhuollon käytettävissä. Potilaalla on oikeus saada laadukasta sairaan- ja terveydenhoitoa ja hoito tulee järjestää ihmisarvoa kunnioittaen jo henkilökohtaiset tarpeen huomioiden. Hoidossa tulee ottaa huomioon myös potilaan äidinkieli, sekä kulttuurillinen tausta. (L 1992/785.)

Suomen laki tukee jokaista terveydenhuollon asiakasta, sekä osaltaan varmistaa oikeanlaisen hoidon potilaan tarpeiden mukaan. Onnistuneeseen hoitosuhteeseen vaaditaan kuitenkin molempien osapuolten kunnioitusta ja rehellisyyttä. Potilaan tulee täyttää omat velvollisuutensa. Potilaan velvollisuuksia terveydenhuollossa ovat muun muassa yhteistyöhalukkuus, tiedonvaihtovelvollisuus, aikataulujen noudattaminen, taloudellisten velvoitteiden noudattaminen, sekä hoitosuunnitelmassa pysyminen. (Varkauden terveyskeskussairaala 2013.)

3.2 Sosiaalihuollon asiakkaan asema

Asiakkaalla on oikeus saada hyvää sosiaalihoitoa ja oikeudenmukaista kohtelua sosiaalihuollon toteuttajalta. Toteuttaessa sosiaalihoitoa on otettava huomioon asiakkaan mielipide, etu, toivomukset, yksilölliset tarpeet, sekä kulttuuritausta ja äidinkieli. Kunnilla ja kuntayhtymillä on velvoite järjestää laadukasta sosiaalihoitoa kunniaissa asuville ja pysyvästi oleskeleville. Sosiaalihuollon työntekijä

tulee kertoa asiat ymmärrettävästi asiakkaalle, sekä varmistaa, että tieto on ymmärretty oikein. Kaikista asiakasta koskevista muutoksista on ilmoitettava asiakkaalle ja asiakkaan mielipidettä tulee kuulla. Toteuttaessa sosiaalihuoltoa tulee laatia hoito-, kuntoutus-, ja palvelusuunnitelma, ellei kyseessä ole pelkkä tilapäinen avuntarve, tai neuvonta. (L 2000/812.)

Hyvän sosiaalihuollon toteutumiseksi myös asiakkaan tulee hoitaa velvollisuutensa. Asiakkaan tulee olla yhteistyökykyinen, rehellinen ja ylläpitää hyvää vuorovaikutussuhdetta. Hyvän asiakassuhteen toteutumiseksi molempien osapuolten kunnioitus ja riittävä informaatio puolin ja toisin tulee ottaa huomioon. (L 2000/812.)

4 MIELENTERVEYSPALVELUT

Mielenterveyspalveluilla tarkoitetaan mielenterveysongelmista kärsiville suunnattuja palveluita. Sairastuneiden hoidossa tulisi olla tarjolla kattavia ja tehokkaita palveluita. Mielenterveystyön lähikäsite on terveyden edistäminen. Vakavista mielenterveysongelmista kärsivien kohdalla olisi tärkeää saada sopeutettua heidät mahdollisimman hyvin takaisin yhteiskuntaan. Palveluita käyttävien ja heidän läheisten asiantuntemus tulee ottaa erityisesti huomioon palveluiden kehittämisessä ja suunnittelussa. (Kuhanen ym. 2010, 26.)

4.1 Mielenterveyspalvelut Suomessa

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa valtakunnallisesta mielenterveystyön suunnittelusta, valvonnasta ja ohjauksesta. Mielenterveydestä säädetään mielenterveyslaissa ja -asetuksessa. Mielenterveyspalveluiden tavoite on vähentää mielenterveyteen kohdistuvia uhkia ja vahvistaa mielenterveyttä. Mielenterveyspalveluihin sisältyvät neuvonta, ohjaus ja psykososiaalinen tuki asiakkaan, tai potilaan tarpeiden mukaisesti. Lisäksi palveluihin kuuluu mielenterveyden häiriöiden hoito, tutkimus ja kuntoutus. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013.)

Kunnan sosiaali- ja terveyshuolto vastaa asukkaidensa mielenterveysongelmien varhaisesta tunnistamisesta, asianmukaisesta hoidosta ja hoitoon pääsystä, sekä kuntoutuksesta. Kunnan sosiaali- ja terveyshuolto tekee myös ehkäisevää mielenterveystyötä. Kunnalla on velvollisuus järjestää mielenterveyskuntoutujille erilaisia palveluita, joihin kuuluu muun muassa kuntouttava työtoiminta, asumispalvelut, sekä kotipalvelu. Työterveyshuolto ja kouluterveydenhuolto ovat olennainen osa ehkäisevää mielenterveystyötä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013.)

Hoitoon pääsyä koskevat samat aikarajat yli 23-vuotiailla, kuin sairaanhoidon muillakin osa-alueilla. Alle 23-vuotiaiden on päästävä hoidon tarpeen arviointiin viimeistään kuuden viikon päästä lähetteen saapumisesta.

4.2 Mielensterveyspalveluiden historia Suomessa

Seilin sairaala on Suomen vanhin mielensterveyssairaala, joka sijaitti Turun saaris-
tossa. Sairaalaan perustettiin jo vuonna 1619 ensimmäinen houreinhoitola, jossa
on saanut tietävästi ensimmäistä mielensterveyshoitoa Suomessa. Sairaalan histo-
ria on kauaskantoinen ja monimuotoinen. Sairaalaan ja saareen eristettiin mielen-
sterveysongelmista kärsiviä. Sairaalassa olevia hoidettiin muun muassa kylmillä
kylvyillä, viinalla ja työnteolla. (Akuutti 2004.)

Vastuu sairaiden hoidosta ja kustannuksista oli 1700-luvun luvulle asti kirkolla.
Vuonna 1791 Serafimer-ritarikunta sai tehtäväkseen perustaa jokaiseen Suomen
lääniiin hospitaalit mielisairaille. Kuitenkin vasta 1920 luvulla alettiin perustaa
Suomeen enemmän piirimielisairaaloita. (Poutanen 2003.) 12 kuntaa sai oikeuden
anoa valtionapua piirimielisairaalan perustamiseen, mutta lopulta taloudellista
apua sai vain kuusi kuntaa. (Salminen 2011.)

Uusi komitea totesi 1800-luvu Suomessa olevan yli 4000 mielisairasta, joista osa
oli valtiosairaalan tarpeessa. Ehdotuksena oi perustaa lisää parannus- ja hoitolai-
toksia. Samoihin aikoihin perustettiin uusia erilaisia hoitolaitoksia, uusimapa
muotona vastaanottolaitoksia lääninsairaaloihin. (Poutanen 2003.)

1800-luvun lopulla Lapinlahden sairaalassa Helsingissä alettiin kouluttaa mielen-
sterveyteen erikoistuvia lääkäreitä. Tarve sairaalapaikoille lisääntyvä, mutta uusia
laitoksia ei perustettu. Vastuu mielensterveysongelmista oli pääasiassa kunnilla
ja kirkolla. Suomen mielensterveysseura aloitti toimintansa vuonna 1927. (Pouta-
nen 2003.)

1900-luvun puolivälissä komiteamietinnön johdosta vaadittiin hallintojen keskit-
tämistä ja mielensterveyspalveluiden kehittämistä. Samaan aikaan päätettiin, että
valtion mielisairaalat ovat vain kriminaalipotilaiden hoitoon. Muille mielensterve-
ysongelmista kärsiville suositeltiin asuntoloita ja perhehoitoloita. Ehkäisevä
mielensterveystyö huomioitiin lähinnä rotuhygieenisenä ongelmana. Ensimmäinen
mielisairaslaki tuli Suomessa voimaan 1950. Lain nojalla alettiin perustaa B-
mielisairaaloita, joita Suomessa oli lopulta yhteensä 40. Lopulta sairaalat jaettiin
A-mielisairaaloihin ja B-mielisairaaloihin, akuutteihin ja parantumattomiin. Myös

ensimmäiset psykelääkkeet otettiin Suomessa käyttöön 1950-luvulla. Myöhemmin A-mielisairaalat muutettiin keskussairaalan yksiköiksi ja B-mielisairaalat poistettiin käytöstä. (Poutanen 2003.)

Mielenterveyspalvelut ja hoito alkoivat kehittyä lähemmäs nykyistä mallia vasta 1980-luvulla. Siitä lähtien mielenterveystyön ydintehtävät on määritelty säännöllisin väliajoin ja jokaisella kunnalla on ollut vastuu huolehtia mielenterveysongelmista kärsivistä. (Poutanen 2003.)

4.3 Mielenterveyspalvelut Vaasassa

Vaasan kaupunki tarjoaa maksuttomia mielenterveyspalveluita nuorisoasema Klaarassa ja mielenterveysasema Horisontissa. Klaara on suunnattu 13-24-vuotiaille vaasalaisille nuorille ja sopimuksen mukaan myös lähikunnissa asuville. Horisontti on tarkoitettu ensisijaisesti yli 25-vuotiaille vaasalaisille, jotka tarvitsevat mielenterveyttä edistäviä, ylläpitäviä tai kuntouttavia palveluita. Tavoitteina ovat mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisy, edistäminen, varhainen toteaminen ja asianmukainen hoito. (Vaasan kaupunki 2013.)

Asumispalvelua Vaasassa järjestää ympärivuorokautista tuettua asumispalvelua tarjoava Jansson-koti. Lisäksi asumispalveluita järjestävät Kalliokoti ja Kalliokodin harjoitusasunnot, sekä tukiasunnot, (Vaasan seudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys 2013), Setlementtiyhdistyksen Kyläkeskus Kultanummi (Vaasan Setlementti 2013), Vaasan keskussairaalan ylläpitämät harjoitus- ja tukiasunnot. (Vaasan keskussairaala 2012.)

Vaasan seudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys pitää kaikille avointa Sateenkaaritaloa, jossa järjestetään erilaista päivätoimintaa mielenterveyskuntoutujille. Lisäksi sosiaalipsykiatrinen yhdistys Vaasassa ylläpitää tiimitupaa, jonne pääsee läheteellä ja jossa on tarjolla erilaista kuntouttavaa työtoimintaa päivisin. (Vaasan seudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys 2012.)

Vaasan keskussairaalassa on tarjolla päivätoimintana järjestettyä työterapiatoimintaa, liikuntaa ja muita kuntouttavia tukimuotoja. Keskussairaalan alaisiin toimin-

toihin voivat osallistua kaikki avohoidossa olevat mielenterveyskuntoutujat. Toimintaan osallistuminen vaatii lähetteen. (Vaasan keskussairaala 2011.)

Vaasan keskussairaalassa on lastenpsykiatrian poliklinikka, nuorisopsykiatrian poliklinikka, yleispsykiatrian poliklinikka, sekä terapian psykiatrian poliklinikka. Lisäksi keskussairaala tarjoaa apua akuutin hoidon tarpeessa oleville lapsille, nuorille ja aikuisille. Psykiatrian osastoista suurin osa sijaitsee Huutoniemien sairaalan, nykyisen Vaasan keskussairaalan psykiatrian yksikössä. (Vaasan keskussairaala 2011.)

Vaasassa sijaitsee myös Valtion toinen mielisairaala, Vanhan Vaasan sairaala, joka tuottaa erityistason oikeuspsykiatrisia palveluita, (Vanhan Vaasan sairaala 2013).

5 ASUMISPALVELUT

Kunta vastaa asumispalveluiden järjestämisestä ja asumispalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa. Asumispalvelut ovat tarkoitettu sellaisille henkilöille, jotka jostain syystä tarvitsevat tukea asumiseensa. Asumispalvelu käsittää sekä asunnon, että palvelun. Yleisimpiä asumispalveluyksiköitä ovat mielenterveyskuntoutujien asumisyksiköt, vammaisten asumispalvelut, sekä ikäihmisille suunnatut asumispalvelut. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.)

Lähtökohtaisesti jokaisen tulisi saada asua omassa kodissaan. Jos mielenterveyskuntoutujalla ei ole sopivaa asuntoa, hänelle tulee järjestää sellainen. Tarvittaessa mielenterveyskuntoutuja voi asua asumispalveluyksikössä tai tukiasunnossa. Palveluiden järjestäminen tulee tapahtua suunnitelmallisesti ja tapauskohtaisesti. Asumisen laadun tulee vastata yleisiä standardeja, sekä asianmukaiset palvelut ja kuntoutusmuodot on taattava jokaiselle asumispalveluyksikössä asuvalle mielenterveyskuntoutujalle. Asumispalveluissa jokaisella mielenterveyskuntoutujalla tulee olla mahdollisuus saada ohjausta ja tukea asumiseensa, tavoitteena mahdollisimman normaali ja sujuva arki. (Sosiaaliportti 2007.)

5.1 Asumispalveluiden laatusuositukset

Mielenterveyskuntoutujien kuntoutumista ja asumispalveluita koskeva kehittämissuositus soveltuu erilaisten julkisten ja yksityisten mielenterveyspalveluiden kehittämiseen. Riittävän kattava ja toimiva palveluasuminen edellyttää suunnittelua yhteistyössä erilaisten toimijoiden kesken. Mielenterveystyön kokonaissuunnitelma on erinomainen pohja silloin, kun suunnitellaan mielenterveyskuntoutujien kuntouttavien ja asumisen palveluiden kokonaisuutta kuntatasolla. Kehittämissuosituksen mukaisesta kaikissa kunnissa tulisi olla kokonaissuunnitelma koskien mielenterveyskuntoutujien kuntoutusta ja asumista. (Sosiaaliportti 2007.)

Tärkein tavoite on turvata pysyvä asumismuoto mielenterveyskuntoutujille. Palveluiden tulee olla riittävät ja tavoitteena on pyrkiä turvaamaan mahdollisimman pysyvä asumismuoto. Kehittämissuosituksen mukaisesti asunnon tai huoneen tulee olla mahdollisimman turvallinen, monipuolinen ja asujaa kunnioittava. Mie-

lenterveyspalveluita tarjoavissa asumispalveluyksiköissä tulee ottaa huomioon yleinen asumisen taso. Laadukas asuminen edistää kuntoutumista. Henkilöstön määrä asumispalveluyksiköissä tulee olla riittävä ja henkilökunnan ammattitaito ajan tasalla oleva. (Sosiaaliportti 2007.)

Asumispalveluiden tarjonnan lisääntyminen aiheuttaa palvelutoimintaa valvoville tahoille haasteita. Julkisten ja yksityisten sosiaalipalveluyksiköiden laadun valvonta kuuluu aluehallintovirastolle. Yksityisten sosiaalipalveluiden tasosta vastaa myös kunta, jossa palvelua tarjotaan, sekä ne kunnat, jotka käyttävät asukkailleen kyseistä palvelua. (Sosiaaliportti 2007.)

6 KYLÄKESKUS KULTANUMMI

Vaasan Setlementtiyhdistyksen ylläpitämässä Kyläkeskus Kultanummessa toimii kaikille avoin kyläkeskus ja ruokalapalvelu, sekä 25 asukkaalle asumispalvelua tuotava kultanummen asumispalveluyksikkö. Kultanummen tärkeimmät arvot ovat asiakaslähtöisyys, turvallisuus ja yhteisöllisyys.

6.1 Vaasan Setlementtiyhdistys

Setlementtiliitto on 1918 perustettu sivistys- ja sosiaalityötä tekevä elämäntilajärjestö, jonka muodostavat yhteensä 36 paikallista setlementtiä ja 8 setlementtinuorten piirijärjestöä eri puolilla Suomea. (Setlementti 2013.)

Vaasan Setlementti on perustettu vuonna 1948, toimialueenaan Vaasa ja Vaasan lähiseutu. Toiminta-ajatuksena on toimia Suomen Setlementti RY:n periaatteiden mukaisesti edistäen kaiken ikäisten ihmisten elämän rikastuttamista ja sosiaalisten tarpeiden tyydyttämistä. Setlementti yhdistys toteuttaa tarkoitustaan Vaasan kaupungin asukkaiden, sekä lähikuntien asukkaiden tarpeita vastaavana kulttuurivirkistys ja sosiaalitoimintana. Vaasan Setlementtiyhdistyksen päämäärän toteuttamiseksi yhdistyksellä on erilaisia kohtaamispaikkoina toimivia harrastetiloja, keskuksia, asumispalvelua mielenterveyskuntoutujille ja vanhuksille, sekä erilaisia toimintaa nuorille, lapsille, perheille ja äideille. Lisäksi yhdistys vuokraa asuntoja nuorille ja vanhuksille. Vaasan Setlementtiyhdistyksen toimintamuotoja ovat:

- Setlementtikeskus
- Setlementti Vestis
- Hoivakoti Hopearanta
- Kyläkeskus Kultanummi
- Perhetyö: Arkipaja
- Taimitarha
- Tyttötyö
- Nuorten asunnot KoysSetlementtiMessi

6.2 Kyläkeskus Kultanummen asumispalvelut

Kyläkeskus Kultanummi tarjoaa asukkailleen apua ja tukea jokapäiväiseen elämänhallintaan ja lisää asukkaiden elämänlaatua mielekkään toiminnan avulla. Kultanummessa asuu 25 mielenterveyskuntoutujaa. 20 asuu yhden hengen asunnossa ja viisi asukasta ryhmäkodissa, jossa tuki on intensiivisempää. Ryhmäkodin asukkaista jokaisella on oma huone ja kylpyhuone, mutta keittiö ja olohuone ovat kaikille yhteiset. Ryhmäkodin asukkaat tarvitsevat enemmän ohjausta. Jokaisella asukkaalla on oma kuntoutussuunnitelma. Kuntoutusote on joustava, kattava ja käytännönläheinen. Vakituiseen henkilökuntaan kuuluu kolme sairaanhoitajaa, yksi sosionomi, kolme lähihoitajaa, sekä yksi mielenterveyshoitaja. Henkilökuntaa on paikalla jokaisena päivänä kello 7-22.00. Yövalvonta lopetettiin Kultanummessa toukokuussa 2012. (Kyläkeskus Kultanummi 2013.)

Kultanummessa tavoitteena on jokaisen asukkaan selviäminen arjesta mahdollisimman itsenäisesti. Asukkaat osallistuvat itse hoito- ja palvelusuunnitelman tekemiseen ohjaajan avustuksella. Kultanummessa palvelut suunnitellaan asukkaan yksilöllisten odotusten ja voimavarojen mukaisesti. Asukkaita kannustetaan oma-toimisuuteen, yhteisöllisyyteen ja välittämiseen toisistaan ja ympäristöstään. (Kyläkeskus Kultanummi 2012.)

Kultanummessa palvelu on laaja-alaista. Kultanummen arvot asiakaslähtöisyys, turvallisuus ja yhteisöllisyys ohjaavat jokapäiväisessä työssä niin henkilökuntaa, kuin asukkaitakin. Kultanummessa halutaan pitää huolta siitä, että jokainen asukas kokee olonsa turvalliseksi. Turvallisuudesta huolen pitävät ammattitaitoinen ja koulutettu henkilökunta. (Kyläkeskus Kultanummi 2012.)

7 OMAISET MIELENTERVEYSTYÖN TUKENA

Potilaalla ja asiakkaalla on mahdollisuus määritellä itse lähin omainen. Mikäli potilaan tai asiakkaan tiedoissa ei ole mainittu lähintä omaista, ei terveydenhuollolla ole automaattisesti oikeutta kertoa potilaan tai asiakkaan tietoja eteenpäin. Jokaisella on oikeus määritellä itse, mitä asioita saa kertoa ja kenelle. Omaiseksi katsotaan yleensä lapsi, vanhempi, sisarus, isovanhempi tai puoliso, henkilön siviilisäädystä ja tilanteesta riippuen. Omaisten hoitovastuu on kasvanut merkittävästi 1980-luvulta ja kasvaa edelleen. Omaisista moni kärsii masennuksesta myös itse. (Potilaan oikeudet 2009.)

Perheenjäsenen psyykinen sairaus vaikuttaa monella tapaa koko perheeseen ja läheisten ihmisten elämään. Omaiset tarvitsevat tukea, neuvontaa ja tietoa jaksamiseen ja selvitäkseen muuttuneessa elämäntilanteessa. (Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry 2013.)

Myös itse sairastuneelle omaiset ovat yleensä tärkein tukiverkko. Etenkin sairastumisen alkuvaiheessa omaiset voivat keskittyä pääsääntöisesti vain sairastuneeseen ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen jää taka-alalle. On tärkeää, että omaiset huolehtisivat myös omasta jaksamisestaan. Eri puolilla Suomea on tarjolla yhdistyksiä, jotka on suunnattu mielenterveyskuntoutujien omaisille. Yhdistyksistä saa tarpeellista vertaistukea ja tietoa oikeuksista ja velvollisuuksista. On tärkeää, että omaiset kohdataan omana persoonana, ei vain omaisina. (Omaiset mielenterveystyön tukena 2013.)

8 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Kyläkeskus Kultanummessa asuvien mielen-terveyskuntoutujien omaisten tyytyväisyyttä. Kultanummessa asuu 25 mielen-terveyskuntoutujaa. Tyytyväisyyskyselyitä lähetettiin jokaisen asukkaan lähimmälle omaiselle. Joidenkin asukkaiden kohdalla kyselyitä lähetettiin kahdelle lähiomai-selle asukasta kohti. Syynä tähän oli se, että osalla asukkaalla on kaksi lähiomai-sia, jotka osallistuvat yhtä paljon asukkaan elämään, mutta omaiset eivät välttämät-tä ole keskenään tekemisissä keskenään ja täten eivät voi vastata samaan kysely-lomakkeeseen. Tällaisissa tapauksissa oli mahdotonta vetää rajaa siihen, kumpi omainen olisi tärkeämpi. Myös luotettavamman tuloksen saamisen kannalta oli hyödyllisempää saada vastaus kaikilta omaisilta, sillä jokaisen mielipide on tär-keä. Kyselyitä lähetettiin yhteensä 33 kappaletta.

Kultanummessa ei ole koskaan aikaisemmin tehty tyytyväisyyskyselyä omaisille. Kyselyn pohjalta Kultanummessa voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia. Omaisten mielipide asumispalveluyksikölle on tärkeä. Omaiset haluavat yleensä tietoa omaisen voinnista ja paikasta, jossa elää ja asuu. Kyselyn tarkoitus oli myös kar-toittaa, mihin omaiset ovat tyytyväisiä, mihin eivät, mitä haluaisivat tietää Kul-tanummesta ja onko heillä jotain erityisiä toiveita Kultanummen suhteen.

9 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimustapa on kvalitatiivinen tapaustutkimus. Omaisille lähetettiin postitse kyselylomake, jossa oli yhteensä 17 kysymystä. Kysymyksistä täysin avoimia oli yksi. Avoimessa kysymyksessä sai antaa vapaasti palautetta Kultanummeen. Kysymyksistä 10 kappaletta oli varsinaisia pääkysymyksiä ja seitsemän kysymystä sellaisia, joissa haettiin vastausvaihtoehtoon täydennystä. Lukuun ottamatta viimeistä täysin avointa kysymystä, kysymyksistä kymmenessä vastausvaihtoehtoina oli kyllä tai ei. Seitsemässä tarkentavassa kysymyksessä oli avointa tilaa kyselyn vastaajan omalle vapaamuotoiselle vastaukselle, ja vastausvaihdot oli annettu valmiiksi osassa kysymyksistä.

9.1 Kvalitatiivinen tutkimustapa

Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimustapa voivat täydentää toisiaan. Kvalitatiivinen tutkimustapa tarkoittaa laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kohdetta halutaan tutkia mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivinen tutkimus tuottaa yleensä syvällistä ymmärrystä siitä kohteesta, jota tutkitaan. Kvalitatiivisen tutkimustavan pohjimmaisena tarkoituksena on ymmärtää, tutkia ja selittää erilaisia ilmiöitä. Kvalitatiivinen tutkimustapa antaa yleensä vastauksen kysymykseen ”miten usein”, tai ”kuinka moni. Kvalitatiivisessa tutkimusmenetelmässä haetaan vastauksia yleensä kysymykseen ”miksi”, tai ”miten”. (Wiljanen 2011.)

Kvalitatiivista tutkimusta käytetään usein silloin, kun halutaan saada tarkempaa tietoa kohderyhmän ajatuksista, tarpeista ja mielipiteistä. Kvalitatiivisen tutkimuksen perusteella voidaan tarvittaessa kehittää ja ideoida uusia palveluita. Yleensä kvalitatiivista tutkimusta halutaan hyödyntää osana laajempaa tutkimusta. (Wiljanen 2011.)

9.2 Kyselyn toteutus

Kultanummen asukkaiden omaisista kyselyn sai 33 omaista. Kysely lähetettiin postitse ja mukana oli postimerkillä varustettu vastauskuori. Vastauksia tuli yhteensä 16 kappaletta. Omaisille lähetetyssä lomakkeessa oli yhteensä 17 kysymystä. Kysymyksistä täysin avoimia oli yksi. Avoimessa kysymyksessä sai antaa vapaasti palautetta Kultanummeen. Kysymyksistä 10 kappaletta olivat varsinaisia pääkysymyksiä ja seitsemän kysymystä sellaisia, joissa haettiin vastausvaihtoehtoon täydennystä. Lukuun ottamatta viimeistä täysin avointa kysymystä, kysymyksistä 13:sta vastausvaihtoehtoina oli kyllä tai ei. Viidessä tarkentavassa kysymyksessä oli avointa tilaa kyselyn vastaajan omalle vapaamuotoiselle vastaukselle. Kyselyyn vastattiin nimettömänä, eikä vastausten pohjalta pysty identifioimaan vastaajaa.

10 TUTKIMUSTULOKSET

Omaisia haastateltiin valmiin kyselylomakkeen avulla. Vastauksia tuli 16 kappaletta. Vastausprosentti oli 48. Kyselyn tavoitteena oli mitata omaisten tyytyväisyyttä Kultanummen asukaspalvelua kohtaan. Kyselyn analysoinnissa käytettiin kvantifiointia ja teemoittelua. Kysely oli ensimmäinen tyytyväisyyskysely, joka on lähetetty Kultanummen asukkaiden omaisille.

10.1 Omaisten tämänhetkinen tieto Kultanummen asumispalveluyksiköstä ja sen toiminnasta.

Ensimmäisenä kysymyksenä lomakkeessa oli, *Koetko, että sinulla on riittävästi tietoa Kultanummen asumispalveluyksiköstä*. Kuudestatoista vastaajasta 88 prosenttia ilmoitti, että heillä on riittävästi tietoa Kultanummesta, eivätkä kaipaa lisäinformaatiota. Kaksi omaista ilmoitti, että heillä ei ole riittävästi tietoa Kultanummesta. Kuviossa yksi on kuvattu vastausprosentit ensimmäiseen kysymykseen.

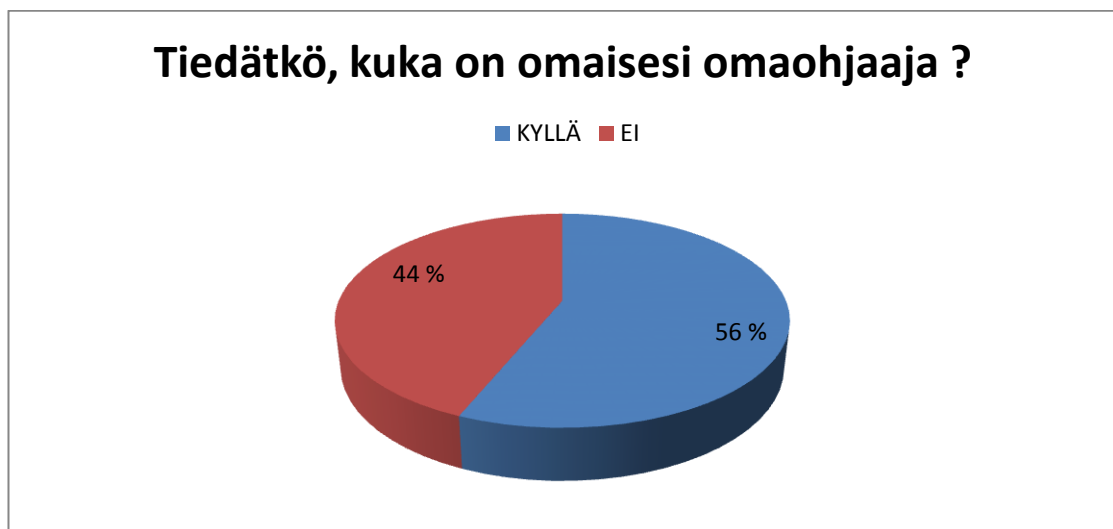
Kuvio 1 Kultanummen asumispalveluyksikkö

Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastasi ei, seurasi tarkentava kysymys, jossa kysyttiin, mitä omaisen haluaisi tietää lisää. Kaksi omaista oli ilmoittanut haluavansa tietää enemmän Kultanummesta. Vastaajista toinen halusi tietää enemmän

päivän tapahtumista ja päiväohjelmasta. Toinen vastaaja kaipasi tietoa hieman enemmän.

” Haluan tietää, mistä asukas maksaa ja veloitetaanko jokaisesta palvelusta erikseen. Haluaisin myös tietää, mitä sisältyy palvelumaksuihin ja mistä laskujen kokonaissumma koostuu.”

Lomakkeen kolmas kysymys käsitteli omaohjaajuutta. Omaisilta kysyttiin tietävätkö he, kuka on omaisesi omaohjaaja. Kuudestatoista vastaajasta yli puolet ilmoitti tietävänsä, kuka on asukkaan omaohjaaja. Tarkentavana, eli neljäntenä kysymyksenä kysyttiin, mikäli vastaaja ei tiedä omaisensa omaohjaajaa haluaisiko tietää. Ei vastanneista, kaksi ilmoitti haluavansa tietää ja loput viis eivät kokeneet tietoa tarpeelliseksi. Kultanummi voi halutessaan kehittää palveluaan siten, että informoi omaisia omaohjaajaan vaihtuessa. Kuviossa kaksi on tarkennettu vastausten jakautuma kyllä ja ei vastauksiin.

Kuvio 2 Omaohjaajuus

Viidentenä kysymyksenä kysyttiin, mikäli omaohjaaja vaihtuisi, haluaisivatko omaiset, että uusi omaohjaaja ottaisi heihin yhteyttä esittäytyäkseen. Yhdeksän vastaajaa toivoi, että uusi omaohjaaja esittäytyisi, kuusi ei kokenut asiaa tarpeelliseksi ja yksi vastaajista oli jättänyt kysymykseen vastaamatta.

10.2 Yhteydenotto Kultanummeen ja omaisten kokemuksia yhteistyöstä Kultanummen kanssa

Kuudes kysymys käsitteli yhteydenottoa Kultanummeen. Omaisilta kysyttiin, onko heidän helppo ottaa yhteyttä Kultanummeen. Vastaajista jokainen oli sitä mieltä, että heidän on helppo ottaa tarvittaessa yhteyttä Kultanummeen. Seitsemäs kysymys oli tarkentava kysymys ei-vastaukselle, jossa haluttiin tietää, miksi yhteydenotto on hankalaa. Kukaan vastaajista ei ollut vastannut seitsemänteen kysymykseen, sillä kukaan ei kokenut yhteydenottoa hankalaksi. Voidaan siis päätellä, että Kultanummi on pyrkinyt alusta asti luomaan luotettavan suhteen myös omaisiin, jolloin heidän on helppo ottaa yhteyttä Kultanummen henkilökuntaan.

Kahdeksannessa kysymyksessä omaisilta tiedusteltiin, toivoisivatko he, että Kultanummen henkilökunta olisi enemmän yhteydessä omaisiin. Kymmenen vastaajaa ei kokenut tarpeelliseksi, että heihin oltaisiin enemmän yhteydessä. Yksi vastaajista oli jättänyt vastaamatta kysymykseen. Loput viisi toivoivat, että heihin oltaisiin enemmän yhteydessä. Vaikka kysymystä ei seurannut tarkentava kysymys, kaksi vastaajaa oli halunnut tarkentaa kysymystä omin sanoin. Yksi vastaaja ilmoitti, että häneen voi mieluummin ottaa yhteyttä sähköpostitse.

”Toivomme tietoa asukkaan voinnista. Meihin voi ottaa yhteyttä ja neuvotella asioista. Haluaisimme mielellämme kuulla myös hyvistä asioista ja mitkä asiat ovat alkaneet sujua yms. Haluaisin myös tietää omaiseni kuntoutussuunnitelman ja mitä se sisältää. Osallistumme mielellämme myös neuvotella tarvittavista asioista”.

Yhdeksäs kysymys oli, onko jotain erityistä mihin omaiset ovat olleet tyytyväisiä ja jotain, mihin eivät olleet tyytyväisiä. 63 prosenttia vastaajista oli jättänyt kokonaan vastaamatta kysymykseen. Yksi vastaaja koki tyytymättömyyttä siksi, ettei Kultanummen piha-alueella aurata lumia riittävän usein. Kaksi vastaajista mainitsi olevansa tyytymättömiä siihen, että heidän kokemuksiensa mukaan sisätiloissa tupakoidaan ja siten pelkäävät tulipalon mahdollisuutta.

”Käytävällä haisee usein tupakka. Paloturvallisuus?”

”Omaiseni naapuri on suoraan myöntänyt polttavansa tupakkaa sisällä. Olen usein ollut huolissani paloturvallisuudesta. Käytävillä on muutenkin yleensä voimakas tupakanhaju, joka ei voi tulla yksin ulkoa. Toivottavasti Kultanummissa on järjestetty paloharjoituksia ja asukkailla on Kultanummen puolesta tieto siitä, miten toimia tulipalon sattuessa”.

Yksi vastaajista kertoi olevansa erittäin tyytyväinen Kultanummen tiloissa järjestettyyn ruokailuun. Vastaajan mukaan myös pikkujouluissa järjestetty ohjelma on ollut erityisen hyvää.

Kaksi omaisista oli erityisen tyytyväisiä siihen, että Kultanummesta on aina muutosten kohdatessa oltu yhteydessä omaisiin. Vastaajat olivat myös tyytyväisiä siihen, että heidän omaisellaan on mahdollisuus asua Kultanummissa.

” Olen tyytyväinen, että omaiseni saa asua Kultanummissa. Hyvä asia on, että vuosien varrella kaikista muutoksista on oltu yhteydessä. On tärkeää, että minut pidetään ajan tasalla”.

Kymmenennessä kysymyksessä kysyttiin, ovatko omaiset tyytyväisiä omaisensa asumiseen ja elämiseen Kultanummissa. Jokainen vastaaja ilmoitti olevansa tyytyväinen. Siksi kysymykseen numero 11 ei tullut yhtäkään vastausta, sillä kysymys oli tarkentava kysymys siltä varalta, jos joku vastaajista ei olisi ollut tyytyväinen. Voidaan päätellä, että omaiset pitävät Kultanummen asumispalveluita laadukkaina ja ympäristöä miellyttävänä.

Kahdennessatoista kysymyksessä vastausta haettiin, ovatko vastaajat tyytyväisiä omaisensa saamiin palveluihin Kultanummissa. Jokainen vastaaja ilmoitti olevansa tyytyväinen. Kolmannessatoista kysymyksessä omaisilla oli mahdollisuus kertoa, mihin ovat olleet erityisen tyytyväisiä, millaisia palveluita toivoisivat enemmän ja mihin vastaavasti tyytymättömiä.

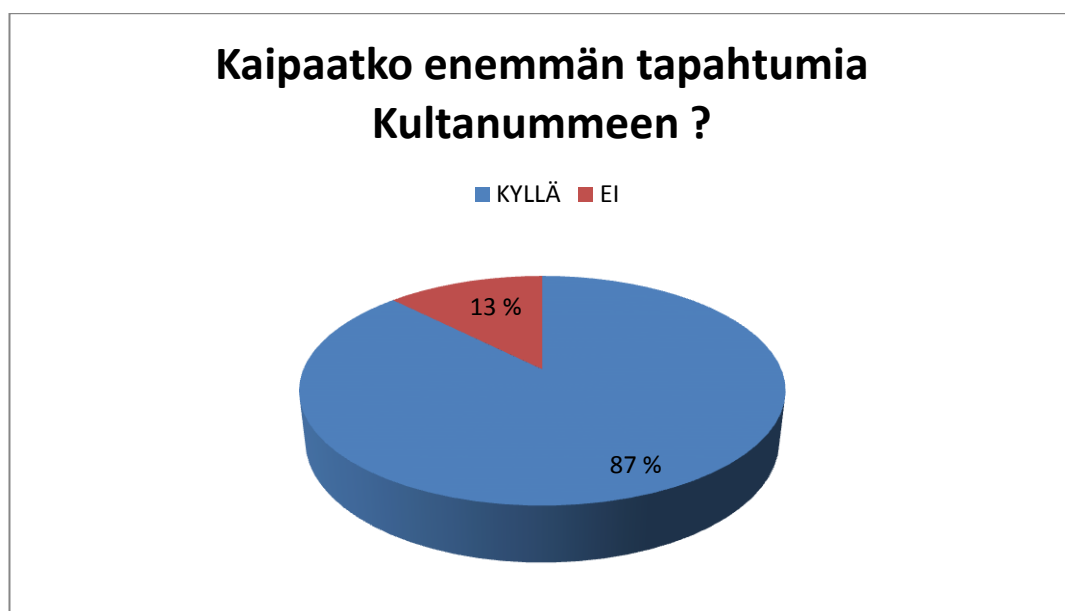
Vaikka jokainen vastaaja ilmoitti olevansa tyytyväinen omaisensa saamiin palveluihin Kultanummissa, tyytymättömyyttä kuitenkin osoitettiin kahdessa vastauksessa.

”Toivoisin omaiseni saavan enemmän siivousapua. Asunto on täynnä käyttökeltottomia tavaroita ja pölyä kerääviä tavaroita. Omaisemme ei selvästikään kykene hoitamaan asuntoaan ja siivouksiaan itsenäisesti.”

”En kuitenkaan ihan tarkkaan tiedä, mitä palveluita Kultanummessa on tarjolla. Omaisia voisi varmasti informoida enemmän”.

10.3 Kultanummessa järjestettävät tapahtumat omaisille

Neljäsatoista kysymyksessä kysyttiin, kaipaavatko vastaajat enemmän tapahtumia Kultanummeen, joihin voisi osallistua. 88 prosenttia ei toivo enempää tapahtumia. Kuviossa kolme on kuvattu omaisten vastausjakauma.

Kuvio 3 Kultanummen tapahtumat

Viidestoista kysymys oli tarkentava kysymys edelliseen, jossa oli mahdollisuus kertoa millaisia tapahtumia vastaajat haluaisivat enemmän. Tähän kysymykseen tuli kaksi vastausta.

”Haluan kovasti tietää mitä palveluita kuuluu Kultanummessa asumiseen. Omaisille voisi järjestää tapahtuman, jossa kerrottaisiin tarkemmin Kultanummesta”

”Olisi kiva, jos olisi joku infotilaisuus omaisille”

Kuudestoista kysymys oli, kokevatko vastaajat saavansa riittävästi tietoa omaisensa voinnista. Puolet vastaajista ilmoitti, että saavat riittävästi tietoa omaisensa voinnista. Puolet sen sijaan koki, etteivät he saa riittävästi tietoa omaisensa voinnista. Vaikka kysymys ei sisältänyt tarkentavaa kysymystä, kaksi omaista oli silti halunnut vastata omin sanoin kysymykseen.

”Olen jo vuosien ajan ollut itse yhteydessä Kultanummeen. Minua ei ole juuri-kaan ennen informoitu. Kahden viimevuoden aikana olen saanut enemmän tietoa toivomallani tavalla Kultanummesta. Haluan mielelläni olla kärryillä kaikista tapahtumista, jotka omaistani koskee”

”Nykyään kun henkilökunta on vaihtunut, minua informoidaan enemmän. Haluaisin tietää myös hyvistä asioista”

Seitsemästoista kysymys oli vapaaehtoinen, jossa sai antaa vapaasti palautetta Kultanummeen. Palautetta antoi kolme vastaajaa.

”Olen tyytyväinen ja kiitollinen, kun omaiseni saa asua Kultanummessa. On huoli pois omilta harteilta. Kiitos teille sinne Kultanummeen”

”Nykyään Kultanummessa on todella ystävällinen henkilökunta ja tilanne on paljon muuttunut. Olen kaiken kaikkiaan tyytyväinen. Ruokalassa ruoka on ilmeisesti melko epäterveellistä ja terveystietoa voisi olla enemmän.”

”Olen kaiken kaikkiaan tyytyväinen. Teillä on mukava henkilökunta ja omaiseni viihtyy hyvin. On ihanaa, että on olemassa Kultanummen tapainen asumispalveluksikkö, jossa omaiseni on turvassa. Toivon kuitenkin yhä enemmän yhteydenpitoa teiltä minuun päin”

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tyytyväisyyskysely Kultanummen asumis- palveluyksikössä asuvien omaisille. Kultanummen asukkaiden omaisille ei ole koskaan aikaisemmin tehty tyytyväisyyskyselyä. Kyselyn pohjalta voidaan todeta, että omaiset ovat tyytyväisiä Kultanummeen ja sen palveluihin.

Kyselyn pohjalta voidaan todeta myös, että yli puolella omaisista on riittävästi tietoa Kultanummen asumispalveluyksiköstä. Tulos voidaan päätellä tyytyväisyyttä, omaohjaajutta ja palveluita koskevista kysymyksistä.

Kultanummessa on järjestetty omaisille vähintään joka toinen vuosi pikkujoulut. Muita yhteisiä tapahtumia omaisille ei ole ollut tarjolla. (Kultanummi 2013). Kyselyssä haluttiin selvittää, toivovatko omaiset lisää tapahtumia. Tuloksena on, että omaiset ovat tyytyväisiä tämän hetkisiin järjestelyihin ja vain kaksi omaista olisi halunnut enemmän yhteisiä tapahtumia

Kyselyn perusteella puolet omaisista haluaisi lisää tietoa omaisensa voinnista, eivätkä koe saavansa riittävästi tietoa omaisensa kuulumisista. Kultanummella on mahdollisuus halutessaan kehittää palveluitaan siten, että ovat enemmän ja herkemmin yhteydessä omaisiin. Kyselyn pohjalta selvisi myös se, että omaisiin ollaan yhteydessä yleensä silloin, kun asukkaan voinnissa on tapahtunut negatiivisia muutoksia, mutta harvemmin silloin, jos kyseessä on positiiviset muutokset.

Moni omainen ilmoitti myös, että Kultanummen palvelut ovat kehittyneet viimeaikoina positiivisempaan suuntaan. Tarkentavista kysymyksistä, vapaasta kysymyksestä ja vastaajien vapaista kommentteista ilman kysymystä voi todeta, että omaiset kokevat saavansa enemmän tietoa omaisensa voinnista nyt, kuin muutama vuotta aikaisemmin.

Muutamassa kyselylomakkeessa omaiset olivat myös vapaaehtoisesti kommentoineet henkilökunnan olevan nykyään entistä avoimempaa ja ystävällisempää. Kuitenkaan Kultanummen aikaisempaa toimintaa ei kommentoitu millään tavalla negatiivisesti, ja kaiken kaikkiaan omaiset ovat olleet tyytyväisiä Kultanummeen

myös aikaisemmin. Voidaan kuitenkin päätellä, että Kultanummi on kehittynyt hyvästä edelleen parempaan suuntaan.

Negatiivisimmiksi asioiksi nousivat tupakan polttaminen sisällä. Kaksi omaista osoitti huolensa sisällä tupakointiin perustellen asiaa paloturvallisuudella. Ruokapalvelu sai yhden negatiivisen kommentin, sekä kiinteistön lumen auraaminen yhden. Vastapainoksi ruokapalvelu sai kahdessa vastauksessa myös positiivisia kommentteja.

Suurin osa omaisista ei osannut sanoa mihin olisivat olleet erityisen tyytymättömiä tai tyytyväisiä. Tästä voidaan päätellä, että omaiset ovat yleisesti tyytyväisiä. Omaisilla on myös riittävästi tietoa Kultanummesta, sillä 87 % ilmoitti, että heillä on riittävästi tietoa Kultanummen asumispalveluyksiköstä. Voidaan olettaa, että omaiset olisivat myös osanneet tällöin nimetä asioita, joihin olisivat olleet tyytymättömiä.

Kahdessa kyselylomakkeessa oli joitakin kohtia, joihin ei oltu vastattu laisinkaan. Oletan tämän johtuvan siitä, ettei vastaaja ei jostakin syystä ole osannut vastata kysymykseen.

Vapaamuotoista palautetta Kultanummeen antoi kolme vastaajaa. Vastaajat olivat tyytyväisiä ja kiitollisia, eikä erityisen negatiivisia tai huolestuttavia kommentteja tullut yhtäkään.

12 POHDINTAA

Koin työn tekemisen kiinnostavaksi, sillä olen tehnyt kaksi työharjoittelua Kultanummeen ja toiminut Kultanummessa sijaisena kahden ja puolen vuoden ajan. Kultanummi paikkana on minulle tuttu ja siksi motivaatio työn tekemiseen oli suuri. Tutkimuksen tekeminen Kultanummeen toi myös minulle uusia näkökulmia.

Tutkimuksen positiivinen tulos oli miellyttävä. Kyselyä tehdessäni odotin, että negatiivisia asioita olisi tullut esiin enemmän. Osasin ennalta odottaa, että omaiset ovat yleisesti tyytyväisiä, mutta erityisen positiivisen tulos tuli yllätyksenä. Kyseilyn pohjalta Kultanummella on mahdollisuus kehittää ja parantaa toimintaansa. Erityisesti kehitettäviä alueita ei ilmennyt. Kehitettävää olisi lähinnä yhteydenpidossa omaisiin.

Aineiston keruumenetelmäksi valitsin kyselylomakkeen, jossa vastausvaihtoehdot olivat valmiina, lukuun ottamatta viimeistä täysin avointa kysymystä. Kyselyn mukana omaiset saivat vastauskuoren, jossa oli osoite ja postimerkki valmiina. Valmiin vastauskuoren ajattelin motivoivan omaisia vastaamaan kyselyyn, sekä tekevät vastaamisesta helpompaa. Vastaukset ovat myös Kultanummelle hyödyksi ja siksi valmis vastauskuori oli paras vaihtoehto. Kyselyitä lähetettiin yhteensä 33 kappaletta. En odottanut vastausta kaikilta vastaajilta, sillä tiesin etukäteen sen, että osa vastaajista ei erilaisista syistä riippuen välttämättä halua tai pysty vastaamaan kyselyyn. Jokainen lähiomainen haluttiin kuitenkin huomioida, sillä jokaisen mielipide on tärkeä. Kyselylomakkeen mukana omaiset saivat saatekirjeen, jossa kerrottiin selkeästi kuka tutkimuksen tekee, mihin ja miksi. Saatekirjeessä kerrottiin myös, että tutkimuksessa ei tule millään tavalla ilmi mitään, mistä voisi päätellä yksittäisen vastaajan henkilöllisyyden.

Aineistonhankintamenetelmäksi valitsin strukturoidun haastattelulomakkeen. Haastattelulomakkeen kysymykset on pyritty rakentamaan niin, että vastaajan on helppo ymmärtää mistä on kyse, vastausta haetaan selkeästi tiettyihin asioihin ja valmiit vastausvaihtoehdot helpottavat vastaajia, sekä aineiston analysointia. Koin myös, että strukturoitu haastattelulomake motivoi omaisia vastaamaan kyse-

lyyn. Esimerkiksi vapaat ja avoimet kysymykset veisivät vastaajilta enemmän aikaa ja mielipiteen ilmaiseminen ilman vastausvaihtoehtoa voi olla haasteellista.

Kysymykset suunniteltiin yhdessä Kultanummen henkilökunnan kanssa. Kultanummen henkilökunta kertoi, mihin asioihin erityisesti kaipaavat tietoa omaisilta. Kultanummen toiminta on monipuolista, mutta en kokenut tarpeelliseksi, että jokaisesta toiminnasta olisi kysytty erikseen. Kyselyn halusin tiivistää mahdollisimman yksinkertaiseksi, mutta monipuolista ja kattavaa tietoa antavaksi.

Tulokset halusin analysoida ja tuoda julki juuri sellaisia, kuin ne tutkimuksessa ilmenivät. Pidän tutkimusta luotettavana, sillä vastaukset on analysoitu tarkasti ja luotettavasti. Luotettavuutta vähentää se, että vastausprosentti oli 48, eli hieman alle puolet. Olisi kuitenkin epätodennäköistä, että vastaamatta jättäneiden mielipide eroaisivat täysin vastanneiden mielipiteistä.

Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti, olen pyrkinyt viittamaan lähteisiin mahdollisimman tarkasti, sekä noudattamaan Vaasan ammattikorkeakoulun kirjallisen työn ohjeita.

Haasteeksi opinnäytetyössäni osoittautui lähdemateriaalin löytäminen. Lähteitä oli vaikea löytää. Joistakin lähteistä löytyi vähän ja toisesta lähteestä asiaa täydentävää tietoa. Siksi joissakin kappaleissa on merkitty useampia lähteitä. Mielenterveyttä on tutkittu paljon ja mielenterveyskuntoutujista ja mielenterveyskuntoutujiin liittyvistä asioista on tehty useita opinnäytetöitä. Tyytyväisyyskyselyitä mielenterveyskuntoutujien omaisille on tehty jonkun verran, mutta en löytänyt yhtäkään opinnäytetyötä aiheesta, joka olisi tehty Vaasassa sijaitsevan yksikön omaisille. Kultanummeen vastaavaa kyselyä ei ole tehty koskaan aikaisemmin. Kultanummeen on tehty kolme aikaisemmin opinnäytetöitä eri aiheista. Näistä töistä minulle oli jonkun verran apua omaa työtä tehdessäni.

Jatkotutkimuksen aiheesta voisi tehdä myöhemmin. Kultanummen asukkaiden omaisista usea toivoi, että heihin oltaisiin enemmän yhteydessä. Satunnaisissa vastauslomakkeissa oli myös toiveita koskien paloturvallisuutta ja palveluiden koostumusta. Halutessaan Kultanummi voisi kehittää näitä osa-alueitaan ja tehdä myöhemmin uuden tyytyväisyyskyselyn omaisille näiden asioiden tiimoilta.

Kultanummeen on tehty opinnäytetyönä tyytyväisyyskysely asukkaille. Pidän myös mahdollisena, että asukkaille ja omaisille tehtäisiin samanlainen tyytyväisyyskysely koskien valikoituja asioita ja verrattaisiin näitä keskenään.

LÄHTEET

Akuutti 2004.

http://ohjelmat.yle.fi/akuutti/arkisto/seili_spitaalisten_hourujen_saari. Viitattu 24.3.2013

Folkhälsoguiden 2012. Viitattu 29.4.2013.

<http://www.folkhalsoguiden.se/VetenskapligArtikel.aspx?id=818&cid=333&ptitem=64>

Kuhanen,C., Oittinen, P., Kanerva, A., Seuri, T. & Schubert,C. 2010. Mielenterveyshoitotyö.

L 14.12.1990/1116. Mielenterveyslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 27.1.2013. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19901116>

Mental Health Foundation 2012. What are Mental Health Problems? Viitattu 23.11.2013. <http://www.mentalhealth.org.uk/help-information/an-introduction-to-mental-health/what-are-mental-health-problems/>

Mielenterveyden ensiapu 2012. Viitattu 20.2013

<http://www.mielenterveydenensiapu.fi/index.php>

Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry. Etusivu. Viitattu 27.1.2013

<http://www.omaisten.org/>

Omaiset mielenterveystyön tukena 2013. Toiminta. Viitattu 27.1.2013.

http://www.otu.fi/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2&lang=fi

Portti vapauteen 2013. Millaisia ovat yleisimmät mielenterveysongelmat? Viitattu 23.1.2013

http://www.porttivapauteen.fi/ammattilaiset/oppaat_ja_kasikirjat/oppimisvaikeuksista_vapaaksi_-kasikirja/paihde-_ja_mielenterveysongelmien_suhde_oppimiseen/millaisia_ovat_yleisimmat_mielenterveysongelmat

Potilaan oikeudet 2009. Omaisten oikeudet. Viitattu 27.1.2013.

<http://www.potilaanoikeudet.fi/omaisen-oikeudet/>

Poutanen, Pauli. 2003. Viitattu 24.3.2013

<http://www.tays.fi/download.aspx?ID=57&GUID={2C6A4DFB-0CCA-41C1-A7D4-44E928B01AC1}>

Salminen, Ville. 2012. Psykiatrian historia Suomessa. Viitattu 20.5.2013.

[http://www.slidefinder.net/2/2832011-\(1\)/32064683](http://www.slidefinder.net/2/2832011-(1)/32064683)

Sosiaali ja terveysministeriö 2012. Viitattu 8.5.2013.

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/asiakkaanoikeudet

Sosiaali- ja terveysministeriö 2011. Viitattu 20.1.2013

http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/asumispalvelut

Sosiaali- ja terveysministeriö 2013. Mielenterveyspalvelut. Viitattu 27.1.2013.

www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut/mielenterveyspalvelut

Seinäjoen kaupunki 2013. Mielenterveyskuntoutajat. Viitattu 27.1.2013

www.seinajoki.fi/sosiaalijaterveys/mielenterveyskuntoutujien_palvelut.html

Sosiaaliportti 2007. Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluita koskeva kehittämissuositus. Viitattu 27.1.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/vammaispalvelujen-kasikirja/hallinto/sosiaali-ja-terveysministerion-laatusuositukset/mielenterveyskuntoutujien-asumispalvelujen-kehittamissuositukset/>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2010. ICD-10 tautiluokitus. Viitattu 23.1.2013

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/15c30d65-2b96-41d7-aca8-1a05aa8a0a19>

Vaasan kaupunki 2013. Nuorisoasema Klaara. Viitattu 27.1.2013

http://www.vaasa.fi/Suomeksi/Sosiaali_ja_terveys/Lapset__nuoret_ja_perheet_/Nuorisoasema_Klaara

Vaasan kaupunki 2013. Mielenterveysasema horisontti. Viitattu 27.1.2013

<http://www.vaasa.fi/WebRoot/380444/Vaasa2010SubpageWithoutBanner.aspx?id=1234209>

Vaasan keskussairaala 2012. Psykiatrian osastot. Viitattu 27.1.2013.

http://www.vaasankeskussairaala.fi/Suomeksi/Potilaat__asiakkaat__omaiset/Osastot_ja_toimenpideyksikot/Psykiatrian_osastot/Kuntoutusosasto_5a/Tukipalvelut

Vaasanseudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys 2012. Yhdistys. Viitattu 27.1.2013.

<http://www.vaasansospsyk.fi/>

Vaasan seudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys 2012. Kalliokoti. viitattu 27.1.2013.

<http://www.vaasansospsyk.fi/kalliokoti/>

Vaasan keskussairaala 2011. Työterapia.

http://www.vaasankeskussairaala.fi/Suomeksi/Potilaat__asiakkaat__omaiset/Osastot_ja_toimenpideyksikot/Psykiatrian_osastot/Psykiatrian_Tukitoiminnot/Tyoterapia

Vanhan Vaasan sairaala. Vanhan Vaasan sairaala. Viitattu 27.1.2013.

<http://www.vvs.fi/>

Vaasan Setlementti 2013. Vaasan Setlementtiyhdistys RY. Viitattu 27.1.2013.

<http://www.vaasansetlementti.net/>

Vaasan Setlementti 2013. Kyläkeskus Kultanummen asumispalveluyksikön toimintasuunnitelma 2012.

Varkauden terveystieteiden keskus 2013. Viitattu 8.5.2013.
http://www.varkaus.fi/palvelut/sosiaali-ja_terveyspalvelut/kotiin-annettavat-palvelut

Wiljanen, Susanna 2011. Kvalitatiiviset tutkimukset. Viitattu 23.3.2013
http://www.konsulttiyhtymaika.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=69&Itemid=73&lang=fi

KYSELY

1. Koetko, että sinulla on riittävästi tietoa Kultanummen asumispalveluyksiköstä?

Kyllä ___ Ei ___

2. Mikäli ei, mitä haluaisit tietää?

3. Kultanummen asukkaista jokaisella on omaohjaaja. Omaohjaajan tehtävä on laatia asukkaahan kanssa muun muassa kuntoutussuunnitelma. Omaohjaajan tavoitteena on olla erityisesti oman asukkaahan tukena. Tiedätkö, kuka on omaisesi omaohjaaja?

Kyllä ___ Ei ___

4. Mikäli et tiedä, kuka on omaisesi omaohjaaja, haluaisitko tietää?

Kyllä ___ En koe tarpeelliseksi ___

5. Jos omaohjaaja vaihtuu, toivotko, että uusi omaohjaaja ottaa teihin yhteyttä esittäytyäkseen?

Kyllä ___ En ___

6. Onko sinun helppo tarpeen vaatiessa ottaa yhteyttä Kultanummen henkilökuntaan?

Kyllä ___ Ei ___

7. Mikäli vastasit ei, onko jokin erityinen syy miksi koet yhteydenoton hankalaksi?

8. Koetko tarpeelliseksi, että Kultanummen henkilökunta ja asukkaahan omaohjaaja olisi enemmän yhteydessä teihin?

Kyllä ___ En ___

9. Oletko ollut tyytyväinen yhteistyöhön Kultanummen kanssa?

Kyllä___ En___

10. Onko jotakin erityistä, johon olet ollut todella tyytyväinen, tai jotain mihin et ole ollut tyytyväinen?

11. Oletko tyytyväinen omaisesi asumiseen ja elämiseen Kultanummessa ?

Kyllä___ En___

12 Mikäli et ole ollut tyytyväinen, mitä syitä tyytymättömyyteen on ja mitä toiveita sinulla on omaisesi asumiseen ja elämiseen Kultanummessa?

13. Oletko tyytyväinen omaisesi saamiin palveluihin Kultanummessa?

Kyllä___ En___

14. Mitä palveluita toivoisit mahdollisesti enemmän? Voit myös kertoa mihin palveluihin olet ollut erityisen tyytyväinen.

15. Toivoisitko, että Kultanummessa järjestettäisiin enemmän tapahtumia, joihin omaiset voisivat osallistua?

Kyllä___ En___

16. Mikäli vastasit en, millaisia tapahtumia ja tapaamisia toivoisit enemmän?

17. Koetko saavasi riittävästi tietoa omaisesi voinnista?

Kyllä___ En___

